

PRAGER GERMANISTISCHE STUDENTENTAGUNG (PRAGESTT). Konference mladých germanistů. Praha 14. – 16. 3. 2013, Ústav germánských studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Již 3. ročník konference mladých germanistů s názvem Pragestt (viz <http://german.ff.cuni.cz/pragestt/>) se uskutečnil v polovině března roku 2013 na půdě FF UK v Praze. Se svými příspěvky vystoupilo celkem 41 účastníků z České republiky, Německa, Rakouska, Polska, Slovenska, Maďarska a Slovinska, kteří seznámili posluchače s tématy a výsledky svého bádání. Jako již tradičně byly zastoupeny obory literárněvědné, lingvistické i didaktické. Příspěvky byly rozděleny do 14 tematických sekcí. Po dobu konference se také konala celá řada doprovodných přednášek a autorských čtení. Tento rok organizátoři konference pro účastníky připravili též prohlídku Pražského literárního domu autorů německého jazyka.

Úvodní přednášku pronesla **Prof. Magdalena Michalak** (Kolín nad Rýnem), která se zamýšlela nad perspektivou současné germanistiky a nad postavením germanistiky německé a zahraniční. Po této přednášce následovaly příspěvky účastníků konference v jednotlivých sekcích.

V rámci literárněvědné sekce zaznělo 24 referátů, které byly rozděleny do osmi tematických bloků. Do prvního bloku s názvem Ženské obrazy v mýtu a moderně byly zahrnuty příspěvky **Alžběty Peštové** (Olomouc) o vzniku nového ženského obrazu v literatuře moravské německé moderny, **Bernharda Winklera** (Řezno) o prostorově metaforickém zobrazení psyché v Eichendorffově novele Mramorová socha a **Anny Zaorské** (Lodž) o motivu rasismu v literární interpretaci mytologického obrazu, který se objevil v dramatu Maxe Zweiga Médeia v Praze.

V následujícím bloku se účastníci Pragesttu zabývali aspekty pražské německé literatury. **Simona Malá** (Olomouc) popsala literární krajinu v pozdní tvorbě Lenky Reinerové, **András Lempel** (Pécs) porovnal pojetí poetiky u Novalise a Rilkeho, **Olga Zielińska** (Lodž) představila lingvisticko-poetickou analýzu Kafkova Výletu do hor.

Poslední blok prvního dne byl věnován žánrům vyprávění. **Dominik Baumgarten** (Köln) přednášel o novém žánru reklamního románu (*Werberoman*), v němž se literatura stává nosným médiem pro tzv. *Product Placement*. **Kurt Richard Labacher** (Bratislava) pak zkoumal vývoj tradičního iniciačního románu. **Sarah Seidel** (Kostnice) si v detektivních povídkách současného autora F. V. Schiracha a pozdněosvícenského A. G. Meißnera všimla narativních konstelací, které mohou v textu zajistit literárnost a vznik fikčního světa.

První blok druhého dne s názvem Jazykový znak v rakouské literatuře zahájila **Isa-Lou Sander** (Kolín nad Rýnem) referátem, v němž analyzovala komunikativní modely a pravidla kódování konceptu „láska“ v románu E. Canettiho Zaslíbení. V dalším příspěvku interpretovala **Katalin Forrai** (Pécs) zvýšenou citlivost hlavní postavy Musilova románu Zmatky chovance Törlesse jako základ nového postupu poznání světa, které se uskutečňuje verbalizací tělesných pocitů z epifanického zážitku a které signalizuje jednotu duše a těla. **Matheus Tomczak** (Freiburg) hovořil o proměnách koncepce symbolu v Hofmannsthalově tvorbě, které byly vyvolány recepcí pojetí symbolu u Goetheho a Nietzscheho.

Následující blok spojil účastníky s interdisciplinárními zájmy: **Andreas Karl Niedermayr** (Vídeň) analyzoval strukturu prožívání času v rozhlasové hře Dobrý bůh z Manhattanu z pera I. Bachmannové, **Bojan Veberic** (Lublaň) popsal začátky kinematografie v Lublani, **Dóra Ilona Veress** (Budapešť) porovnávala literární předlohu Martina Sperra Jagdszenen aus Niederbayern s její divadelní a filmovou adaptací.

V bloku Mezi vlastní a světoobčanstvím rozebírala **Sandra Narloch** (Hamburk) Feuchtwangerovu koncepci kosmopolitického židovského nacionalismu na podkladě jeho

trilogie Josephus Flavius, **Sebastian Schirrmeister** (Hamburk) hledal odpověď na otázku o postavení antologií vydaných v Palestině v rozmezí 1936-1949 v rámci německo-židovské literatury, **Frauke Janzen** (Freiburg) promluvila o způsobech vzpomínání na útěk a vyhnání v literatuře NSR v 50. - 60. letech.

V následujícím bloku věnovaném „cizímu a vlastnímu“ v německé literatuře přednesla **Anahita Babakhani** (Kolín nad Rýnem) referát o čtyřech metodách empatického zobrazení cizosti v současné literatuře, **Katja Parowatkin** (Kostnice) popsala hledání identity v kulturním meziprostoru, jenž obývají literární postavy románů W. Kaminera, a nakonec se **Dana Prášilová** (Konstanz) zabývala hybridními jazykovými formami, které přispívají ke vzniku efektu zcizení v románu německo-turecké autorky E. S. Özdamar.

Poslední literárněvědný blok, který byl zaměřen na téma simulace a symbolu, byl zastoupen příspěvkem **Juliane Fink** (Vídeň) o předstírané hlouposti jakožto strategickém jednání v literatuře. **Janine Fingers** (Kostnice) se pak věnovala gradaci jako paradigmatické literární figuře v 18. století. A nakonec **Ewa Wantuch** (Lublaň) představila koncepci symbolu Friedricha Schellinga a jeho užití na textech Eduarda Mörikeho.

V části lingvistické zaznělo celkem 12 příspěvků ve čtyřech sekcích. V první sekci, která se tematicky zaměřila na jazykové strategie, pronesla svůj příspěvek **Lea Burjan** (Lublaň) o analýze tlumočeného soudního jednání ze slovinštiny do němčiny, při kterém je důležité, aby tlumočnick zvládl svůj úkol co nejpřesněji, protože v opačném případě může mít jeho případný chybný překlad dopady na výsledek soudního jednání. **Silvia Gulišová** (Trnava) analyzovala v rámci tzv. politolingvistiky volební programy vybraných německých, rakouských a švýcarských politických stran, a to především z hlediska lexikálního. Jako poslední v této sekci zazněl sociolingvistický příspěvek **Lucie Svobodové** (Praha), která shrnula poznatky svého bádání v oblasti jazykového managementu v jedné mezinárodní vícejazyčné firmě působící v České republice. Zabývala se především otázkami dorozumívacích strategií a způsoby řešení situací, kdy dojde k překážkám v jazykové interakci.

V další lingvistické sekci, jejíž příspěvky sjednocovalo téma jazykového transferu ve střední Evropě, pronesla jako první svůj referát **Petra Grycová** (Praha), který nesl příznačný název „Kolatschen aus Böhmen“ podle knížečky Karla Egona Eberta „Böhmerwitzen“, kde autorka příspěvku analyzovala především charakteristiku a označení Čechů a jiných národností. **Tamara Zajacová** (Bánská Bystrica) představila výsledky své lexikologické práce o postavení přejatých slov z jidiš v dnešní slovenštině. Autorka v této souvislosti ve své práci podrobila podrobné analýze slovníky současného slovenského jazyka. **Ján Danko** (Trnava) pohovořil o problematice vlastních jmen v nejstarších městských kronikách Bratislavy a vycházel především z pozdně středověkého a raně novověkého písemnictví na území slovenské metropole.

V třetí lingvistické sekci zazněly příspěvky k tématu korpus a slovníky. Tato sekce byla otevřena příspěvkem **Moniky Kocifajové** (Ostrava), která se ve své práci zabývá odbornou lékařskou terminologií v českém, anglickém a německém tisku. V úvodu autorka osvětlila dějiny lékařské terminologie, jazykový původ a charakteristické znaky této specifické vrstvy slovní zásoby, poté se věnovala výsledkům analýz novin a časopisů. **Tomáš Koptík** (Praha) hovořil o korpusové a lexikografické práci, v jejímž rámci zpracovává německé adjektivní sufixoidy. Představil také projekt Velkého německo-českého akademického slovníku. Na tento příspěvek navázala **Alžběta Bezdíčková** (Praha) s problematikou lexikografického zpracování frazémů. Poukázala především na nedostatky v současné frazeografii a nabídla možná řešení, která jsou realizována ve Velkém německo-českém akademickém slovníku.

Poslední lingvistická sekce, která se zabývala vývojovými tendencemi v oblasti německé gramatiky, byla zahájena přednáškou **Jozefa Bruka** (Bánská Bystrica) o diatezích

německých sloves s předponou *be-*, ve které zaznělo především to, jak se tato slovesa vyvíjela z pohledu diachronního za posledních 150 let. **Marek Lang** (Praha) se svým referátem věnoval německým transitivním slovesům a problematice užití pomocného slovesa *haben* nebo *sein* v perfektu a plusquamperfektu. Své výsledky opřel o rešerše v Německém referenčním korpusu (IDS Mannheim). Posledním příspěvkem v lingvistickém bloku bylo zamyšlení **Olgy Richterové** (Praha) nad tím, zda nám mohou korpusy pomoci určit gramatické tendence v jazyce, a to i z kontrastivního pohledu na příkladu češtiny a němčiny.

Ani didaktická sekce na letošním Pragesttu nechyběla. Zastoupena pěti příspěvky byla sice nejmenší, ale přesto nabídla zajímavou sondu do oblasti praktické výuky. Sekce Učební materiály, jejich používání a výzkum a Nové metody ve výuce němčiny jako cizího jazyka zastřešily širokou paletu otázek, které jsou mnohdy interdisciplinárně orientované a o to více obohacují odbornou diskuzi.

Příspěvek Rekonstrukce zobrazení postsocialistických demokracií: Zobrazení znovusjednocení Německa v maďarských učebnicích **Sándora Trippó** (Debrecen) byl právě jedním z mezioborových příspěvků na pomezí didaktiky a kulturologie. Na příkladu několika učebnic němčiny používaných v Maďarsku názorně ukázal, jak paměť společnosti pracuje s nedávnou minulostí. Markantní rozdíly mezi učebnicemi „západoněmecké“ proveniencie a domácími (tj. maďarskými) publikacemi ukazují na zajímavý případ zasahující i do problematiky výuky dějepisu a kulturních souvislostí v Evropě. Referent se zabýval texty i obrazovými materiály ve snaze rekonstruovat obraz, který o nedávné minulosti vytvářejí učebnice určené pro mladou generaci.

Dětské knihy Otfrieda Preußlera *Malá čarodějnice* a *Krabat* ve výuce němčiny byly tématem referátu **Kateřiny Kozákové** (Ústí nad Labem). Autorka představila výsledky svého výzkumu, kdy používala zmíněné knihy ve výuce němčiny na základních školách. Komplexně pojatá problematika používání literatury a doprovodných materiálů ve výuce cizího jazyka na konkrétních příkladech zde vedla k vytvoření sady výukových materiálů, např. krátkých filmů, fotografií, pracovních listů a kreativně-produktivních úkolů. Hlavní přínos těchto materiálů referentka spatřuje v motivaci žáků a vzbuzení zájmu o komunikaci a čtení v cizím jazyce.

Analýza maturitních testů z němčiny **Martiny Kolářové** (Praha) přinesla pohled na aktuální situaci v oblasti státní maturity v ČR. Záměrem výzkumu je zjistit vztah mezi používanými učebnicemi a maturitní zkouškou. Srovnáním testových úloh s úlohami v používaných učebnicích na gymnáziích chce ukázat, do jaké míry jsou učebnice vhodné pro přípravu studentů k maturitní zkoušce, a do jaké míry jsou tedy školy na státní maturity připraveny z hlediska materiálů a kurikulární politiky. Součástí výzkumného zájmu je i průzkum trhu s učebnicemi a vytvoření aktuálního přehledu o něm pro praktické účely středních škol.

Metoda *storyline* jakožto požadavek komunikace na sociálně-psychologické úrovni ve výuce němčiny jako cizího jazyka byla tématem příspěvku **Eweliny Basińské** (Lodž). Výzkum je postaven jako experiment založený na Bellově teorii (1994): Pokud musí žáci sami vyhledávat informace a odpovědi, cítí se více zodpovědní za to, co se naučí. Autorka se zabývá otázkou, zda je tato metoda pouhou alternativou ve výuce, nebo zda skutečně dokáže odstranit ostych studentů z ústního projevu.

Podcasting – soudobá metoda ve výuce němčiny jako cizího jazyka **Dóry Rohonyi** (Budapešť) reaguje na problematiku situaci využívání médií ve výuce, kdy se i moderní možnosti stávají rychle rutinou, aniž by však přinesly žádoucí výsledky. Analýzou nahrávek, které jsou přímo určeny pro výuku němčiny, chce autorka zjistit, do jaké míry nahrávky doplňují učební materiály a jaké přinášejí podněty pro žáky v oblasti porozumění, komunikace a míry individualizace.

Mladí germanisté ze střední Evropy prezentovali své bakalářské, magisterské a disertační práce a měli tak jedinečnou možnost představit své výsledky ostatním kolegům z jiných univerzit. Tato příležitost také poskytla prostor pro cenné diskuse, výměnu zkušeností a navázání nových kontaktů. Nezbývá tedy nic jiného, než si přát, aby se příští ročník této již tradiční konference uskutečnil s tak hojným počtem účastníků, jak tomu bylo i letos.

Mgr. Martina Kolářová (Praha)

Bc. Tomáš Koptík (Praha)

Mgr. Evgenia Tumanova (Praha)